

# **Friesland Bank NV**

## **Jaarbericht 2012**

# Inhoud

## 3 Bestuursverslag

## 9 Jaarcijfers

- 10 1. Geconsolideerde balans per 31 december 2012
- 12 2. Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2012
- 13 3. Verkort geconsolideerd overzicht totaalresultaten 2012
- 14 4. Verkort geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen 2012
- 15 5. Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht 2012
- 16 6. Geselecteerde toelichtingen jaarcijfers 2012

# Bestuursverslag

## Algemeen

De aandelen van Friesland Bank Holding NV, die alle aandelen houdt in Friesland Bank NV, zijn per 1 april 2012 overgegaan naar Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland). De financiële gegevens van Friesland Bank worden meegeconsolideerd in de jaarrekening van de Rabobank Groep. Rabobank Nederland heeft ten aanzien van Friesland Bank NV een verklaring ex art. 2:403 lid 1 sub f BW verstrekt. Bij de opstelling van de jaarrekening (niet te verwarren met dit jaarbericht) is gebruik gemaakt van de inrichtings- en publicatievrijstelling volgens artikel 2:403 BW.

Dit jaarbericht 2012, waaronder de jaarcijfers, is niet gecontroleerd of beoordeeld door de externe accountant.

## Strategische ontwikkelingen

De aandelen van Friesland Bank NV waren per 31 december 2011 in handen van Friesland Bank Holding NV. De aandelen van Friesland Bank Holding NV werden per die datum gehouden door Stichting Friesland Bank. Friesland Bank Holding NV is per 1 april 2012 een 100% deelneming van Rabobank Nederland geworden. Als onderdeel hiervan worden de activiteiten van Friesland Bank geïntegreerd met de lokale banken van de Rabobank in de betreffende werkgebieden als ook met diverse afdelingen binnen Rabobank Nederland. Bij de integratie worden de systemen en infrastructuur van de Rabobankorganisatie als uitgangspunt genomen. Friesland Bank zal in een periode van twee jaar geïntegreerd worden in Rabobank. Voor de werknemers van Friesland Bank is er in die periode een inkomensgarantie afgegeven. Voorafgaand aan het samengaan heeft via Friesland Bank Holding een uitkering uit de reserves aan de Stichting Friesland Bank plaatsgevonden. Hierbij zijn 4.545.454 aandelen Van Lanschot, het Landgoed Oranjewoud, de kunstcollectie van de bank en € 25 miljoen in contanten uitgekeerd aan de Stichting Friesland Bank.

In het jaar 2012 is hard gewerkt aan het voorbereiden van de klant- en productmigratie van alle bancaire activiteiten in het jaar 2013. Medewerkers van Friesland Bank werken hierbij nauw samen met collega's van de Rabobank om dit ingewikkelde proces succesvol af te ronden.

## Activiteiten

### *Friesland Bank Holding NV*

Friesland Bank Holding NV treedt op als houdstermaatschappij van de aandelen van Friesland Bank NV en oefent overigens (nagenoeg) geen activiteiten uit.

### *Friesland Bank NV*

De activiteiten van Friesland Bank worden feitelijk uitgeoefend in Friesland Bank NV en haar dochtermaatschappijen.

## **Organen van Friesland Bank Holding NV en Friesland Bank NV**

### *Raad van Bestuur*

De leden van de Raad van Bestuur van Friesland Bank Holding NV en van Friesland Bank NV worden benoemd door de Algemene Vergadering.

### *Raad van Commissarissen*

Bij Friesland Bank Holding NV is geen Raad van Commissarissen ingesteld. Bij Friesland Bank NV is een Raad van Commissarissen ingesteld, benoemd door de Algemene Vergadering.

## **Compliance**

De werkingssfeer van Compliance is te verdelen over de volgende zeven aandachtsgebieden: klantgerelateerde integriteitsrisico's, persoonlijk gedrag van personeel dat een integriteitsrisico vormt, financiële diensten die kunnen leiden tot integriteitsrisico's, organisatorische tekortkomingen die kunnen leiden tot integriteitsrisico's, maatschappelijke risico's, groeirisico's en reputatierisico's.

In het jaar 2012 zijn alle zorgplichtrisico's voor de over te dragen klanten en producten in kaart gebracht. Ter schoning en completering van dossiers zijn acties uitgezet. Indien gesprekken noodzakelijk zijn om eventuele zorgplichtkwesties te tackelen zijn deze geïnventariseerd en afhankelijk van de prioriteit ingepland voor de komende periode (deels nog voor migratie).

Eén van de taken van Compliance is het onderhouden van de contacten met de toezichthouders. In het afgelopen jaar zijn er vele contacten geweest tussen de toezichthouders Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank en Friesland Bank. De aanleiding van de contacten is veelal gelegen in de migratie-gerelateerde zaken zoals het aanvragen van Verklaringen van Geen Bezwaar.

## **Code Banken, MVO beleid, beloningsbeleid**

Op Friesland Bank is de Code Banken van toepassing, die sinds 1 januari 2010 van kracht is, en waarin principes zijn vastgelegd met betrekking tot de Raad van Commissarissen, de Raad van Bestuur, risicomanagement, audit en beloningsbeleid. Sinds 1 april 2012 is Friesland Bank een dochter van Rabobank Nederland. Zowel het beleid rond MVO, beloningen en Code Banken wordt door de moedermaatschappij bepaald. Echter, vanwege de integratie met de Rabobank is Friesland Bank niet in staat de Code Banken volledig toe te passen. Om die reden wijkt Friesland Bank dan ook af van de volgende bepalingen: 2.1.5, 2.1.8, 2.1.9, 2.1.10, 2.2.1, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.1.6, 3.2.2, 4.1, 4.2 en 6.3.2.

### **Proces totstandkoming financiële informatie**

Friesland Bank heeft in het proces van totstandkoming van financiële informatie voldoende waarborgen ingebouwd die een redelijke mate van zekerheid over de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en rapportering bewerkstelligen.

Belangrijke onderdelen hiervan zijn:

- procesbeschrijvingen, inclusief interne controlemaatregelen, gericht op het voeren van een juiste en tijdige financiële administratie en verslaglegging;
- het gebruikmaken van up-to-date geautomatiseerde systemen voor administratie, rapportage en verslaglegging;
- frequente, periodieke analyse van financiële en niet-financiële cijfers en trends, mede ten opzichte van voorgaande perioden en budget;
- behandeling en/of goedkeuring van de financiële verantwoording in de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen;
- toetsing van de werking van het proces van totstandkoming van financiële informatie door de interne en externe accountant.

De Raad van Bestuur, die verantwoordelijk is voor het proces van totstandkoming van financiële informatie, verklaart dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat dit proces adequaat heeft gefunctioneerd en dat de financiële verslaggeving geen materiële onjuistheden bevat.

### **Risico's en onzekerheden**

Dit verslag bevat verwachtingen over toekomstige ontwikkelingen en uitkomsten. De daadwerkelijke ontwikkelingen en uitkomsten kunnen aanzienlijk afwijken als gevolg van risico's en onzekerheden zoals onder meer de algemene economische omstandigheden, verandering in kredietwaardigheid van onze klanten en tegenpartijen, de gang van zaken bij deelnemingen en participaties, algemene concurrentie in de financiële wereld, veranderingen van wetten en regelgeving en veranderingen in het beleid van overheden en toezichthoudende instanties.

### **Bestuursverklaring**

De Raad van Bestuur van Friesland Bank NV verklaart dat, voor zover de raad bekend, (i) de jaarcijfers een getrouw beeld geven van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van Friesland Bank NV en (ii) het bestuursverslag een getrouw overzicht geeft van belangrijke gebeurtenissen die zich in 2012 hebben voorgedaan.

### **Financiële ontwikkelingen**

Voor de Nederlandse economie was 2012 een moeilijk jaar. Bijna in alle deelmarkten kromp de economie, waarbij onder andere de bouw zwaar werd getroffen. Financiële gevolgen waren ook voor de klanten van Friesland Bank voelbaar. Het jaar 2012 kent daarom een zeer hoge afwaardering van de kredieten. In totaal is € 270 miljoen toegevoegd aan de kredietvoorziening. Deze grote negatieve post is voor een belangrijk deel gecompenseerd door het opnieuw kunnen waarderen van de latente belastingvordering ter hoogte van in totaal € 167 miljoen. Sinds 1 april 2012 is Friesland Bank onderdeel geworden van de fiscale eenheid van Rabobank Nederland. Mede hierdoor kunnen nu alle in het verleden geleden fiscale verliezen met een belangrijke mate van zekerheid gecompenseerd worden.

Als gevolg van de afbouw van activiteiten binnen Friesland Bank is ook het gemiddeld aantal FTE's in 2012 gedaald tot 810 (was in 2011 941 FTE). De personeelskosten zijn met € 100 miljoen hoger dan vorig jaar (€ 83 miljoen), maar gecorrigeerd voor de gevormde reorganisatievoorziening van € 30 miljoen zijn de personeelskosten fors gedaald.

Het nettoresultaat van Friesland Bank is uitgekomen op een verlies van € 75 miljoen.

### **Balans, solvabiliteit en liquiditeit**

In het jaar 2012 zijn de beleggingsactiviteiten en vormen van participaties afgebouwd. Bancaire belangen en overige beleggingsportefeuilles zijn vervreemd of omgehangen naar andere entiteiten van de Rabobank. Friesland Bank Investments (FBI), het participatiebedrijf van Friesland Bank, is ondergebracht bij de moederorganisatie. Het belang in Optimix is verkocht aan de overige aandeelhouders van dit bedrijf en het belang in Friesland Bank Assurantiën (FBA) is op 31 december 2012 verkocht aan Achmea, waarbij de bemiddelingsportefeuille om niet wordt overgedragen aan de lokale Rabobanken.

In het jaar 2012 is de externe wholesale funding voor een belangrijk deel vervangen door interne Rabobank funding. De RMBS programma's (Eleven Cities) zijn in 2012 voor het belangrijkste deel ingekocht en vervolgens in het eerste kwartaal van 2013 allemaal beëindigd. Ter vervanging van de externe funding is een officiële stand-by faciliteit bij Rabobank Nederland geregeld van € 5 miljard. Begin 2013 is de Europese Centrale Bank funding van in totaal € 750 miljoen vervroegd afgelost. De eerder genoemde officiële stand-by faciliteit waarborgt voldoende liquiditeit voor de aanstaande migratie van klanten en producten, alsmede voldoende liquiditeit volgens de DNB normen.

De solvabiliteitsratio's hebben zich het afgelopen jaar hersteld, met name door twee agio-stortingen door Rabobank Nederland (via Friesland Bank Holding) van in totaal € 260 miljoen. Friesland Bank voldoet per ultimo 2012 aan de solvabiliteitseis voor het kernvermogen 7,9% (2011: 4,2%) en aan de solvabiliteitseis voor het totale toetsingsvermogen 11,8% (2011: 6,1%).

### **Gebeurtenissen na balansdatum**

Op 1 februari 2013 heeft de Nederlandse staat SNS Reaal op basis van de interventiewet genationaliseerd. Er zal een eenmalige, in de staatskas vloeiende, resolutieheffing aan banken opgelegd worden van in totaal € 1 miljard. De bijdrage van de verschillende banken zal worden gerelateerd aan de totaalsom van de onder het depositogarantiestelsel gegarandeerde deposito's die op 1 februari 2013 bij hen worden aangehouden. Het is momenteel onduidelijk wat de exacte bijdrage zal zijn voor Friesland Bank. De gegarandeerde deposito's van Friesland Bank maken onderdeel uit van de opgave van Rabobank. De Rabobank heeft nog niet besloten of een evenredig deel van de heffing wordt doorbelast aan Friesland Bank. Op basis van de gegarandeerde deposito's van Friesland Bank zou het aandeel van Friesland Bank circa € 7 miljoen bedragen.

### **Verwachting 2013**

Het jaar 2013 zal voor een belangrijk deel in het teken staan van het migreren van klanten en producten van Friesland Bank naar de Rabobank. Als gevolg hiervan verwacht Friesland Bank geen grote investeringen te doen. Een adequate solvabiliteits- en liquiditeitspositie zijn als gevolg van de overgang naar de Rabobank gewaarborgd.

### **Tot slot**

De Raad van Bestuur spreekt zijn waardering uit jegens de medewerkers van de bank voor de door hen getoonde inzet. Wij beseffen ons dat door de individuele onzekerheid en de afbouw van activiteiten de omstandigheden, waarin een ieder moest functioneren, moeilijk waren.

Leeuwarden, 2 april 2013

Friesland Bank NV  
Raad van Bestuur  
Mr. J.A. de Leeuw (voorzitter)  
Drs. M.W. Kranenburg RA  
Drs. G.T. van Wakeren RBA  
Drs. B.K. Wijbrandi





## Jaarcijfers

## 1. Geconsolideerde balans per 31 december 2012

| (x € 1.000) | Activa                                | 2012      | 2011       | €-mut      |
|-------------|---------------------------------------|-----------|------------|------------|
|             | Kasmiddelen                           | 108.637   | 54.230     | 54.407     |
|             | Bankiers                              | 296.746   | 533.153    | -236.407   |
|             | Kredieten                             | 8.380.073 | 8.687.098  | -307.025   |
|             | Overige financiële activa             | 319.036   | 690.280    | -371.244   |
|             | Geassocieerde deelnemingen            | 0         | 97.057     | -97.057    |
|             | Immateriële activa                    | 5.358     | 221.595    | -216.237   |
|             | Materiële vaste activa                | 31.562    | 136.611    | -105.049   |
|             | Vaste activa aangehouden voor verkoop | 0         | 204.297    | -204.297   |
|             | Belastingvordering op Rabobank        | 268.660   | 0          | 268.660    |
|             | Acute belastingen                     | 0         | 3.143      | -3.143     |
|             | Latente belastingvorderingen          | 0         | 748        | -748       |
|             | Vorraden                              | 0         | 41.021     | -41.021    |
|             | Handelsdebiteuren                     | 0         | 85.447     | -85.447    |
|             | Overige activa                        | 26.966    | 43.626     | -16.660    |
|             | Overlopende activa                    | 44.008    | 49.118     | -5.110     |
|             | Totaal activa                         | 9.481.046 | 10.847.424 | -1.366.378 |

| (x € 1.000) | Passiva                                                                | 2012             | 2011              | €-mut             |
|-------------|------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------|-------------------|
|             | Bankiers                                                               | 997.013          | 772.606           | 224.407           |
|             | Toevertrouwde middelen                                                 | 6.080.795        | 6.067.205         | 13.590            |
|             | Schuldbewijzen                                                         | 1.191.176        | 2.727.355         | -1.536.179        |
|             | Financiële verplichtingen                                              | 40.693           | 66.067            | -25.374           |
|             | Overige schulden                                                       | 134.207          | 146.006           | -11.799           |
|             | Overlopende passiva                                                    | 171.507          | 161.118           | 10.389            |
|             | Voorzieningen                                                          | 42.392           | 25.534            | 16.858            |
|             | Acute belastingverplichtingen                                          | 791              | 12.722            | -11.931           |
|             | Latente belastingverplichtingen                                        | 0                | 21.671            | -21.671           |
|             | Achtergestelde schulden                                                | 344.654          | 350.573           | -5.919            |
|             |                                                                        | 9.003.228        | 10.350.857        | -1.347.629        |
|             | Kapitaal en reserves toekomend aan<br>aandeelhouders Friesland Bank NV | 353.158          | 320.680           | 32.478            |
|             | Perpetual capital securities                                           | 124.660          | 125.000           | -340              |
|             | Belang van derden                                                      | 0                | 50.887            | -50.887           |
|             | Eigen vermogen                                                         | 477.818          | 496.567           | -18.749           |
|             | <b>Totaal passiva</b>                                                  | <b>9.481.046</b> | <b>10.847.424</b> | <b>-1.366.378</b> |

## 2. Geconsolideerde winst- en verliesrekening 2012

| (x € 1.000)                                                                       | 2012            | 2011            | €-mut           |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Rente                                                                             | <b>118.334</b>  | 124.858         | -6.524          |
| Opbrengsten uit effecten en deelnemingen                                          | <b>52.659</b>   | 78.525          | -25.866         |
| Provisie                                                                          | <b>25.493</b>   | 40.561          | -15.068         |
| Resultaat uit financiële transacties                                              | <b>-47.530</b>  | 1.289           | -48.819         |
| Overige baten                                                                     | <b>2.086</b>    | 3.529           | -1.443          |
| Omzet participaties                                                               | <b>418.840</b>  | 453.325         | -34.485         |
| <b>Operationele inkomsten</b>                                                     | <b>569.882</b>  | <b>702.087</b>  | <b>-132.205</b> |
| Personeelskosten                                                                  | <b>165.807</b>  | 155.850         | 9.957           |
| Andere beheerskosten                                                              | <b>391.280</b>  | 414.193         | -22.913         |
| Afschrijvingen                                                                    | <b>32.980</b>   | 37.511          | -4.531          |
| <b>Operationele bedrijfslasten</b>                                                | <b>590.067</b>  | <b>607.554</b>  | <b>-17.487</b>  |
| <b>Bedrijfsresultaat voor bijzondere waardeverminderingen</b>                     | <b>-20.185</b>  | 94.533          | -114.718        |
| Bijzondere waardeverminderingen van kredieten                                     | <b>269.737</b>  | 129.671         | 140.066         |
| Bijzondere waardeverminderingen van overige financiële activa                     | <b>5.819</b>    | 184.055         | -178.236        |
| Bijzondere waardeverminderingen van (im)materiële vaste activa                    | <b>46.350</b>   | 1.010           | 45.340          |
| <b>Operationeel resultaat</b>                                                     | <b>-342.091</b> | <b>-220.203</b> | <b>-121.888</b> |
| Belastingen                                                                       | <b>-268.291</b> | 135.677         | -403.968        |
| <b>Nettoresultaat boekjaar</b>                                                    | <b>-73.800</b>  | <b>-355.880</b> | <b>282.080</b>  |
| <b>Beschikbaar voor belang derden</b>                                             | <b>815</b>      | <b>-5.758</b>   | <b>6.573</b>    |
| <b>Beschikbaar voor aandeelhouders van Friesland Bank NV en houders perpetual</b> | <b>-74.615</b>  | <b>-350.122</b> | <b>275.507</b>  |
|                                                                                   | <b>-73.800</b>  | <b>-355.880</b> | <b>282.080</b>  |

### 3. Verkort overzicht totaalresultaten 2012

| (x € 1.000)                                                                       | 2012           | 2011            | €-mut          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------|-----------------|----------------|
| <b>Nettoresultaat boekjaar</b>                                                    | <b>-73.800</b> | -355.880        | 282.080        |
| <b>Overige resultaten</b>                                                         |                |                 |                |
| Mutatie cash flow hedges                                                          | <b>5.223</b>   | 4.419           | 804            |
| Belastingeffect                                                                   | <b>1.275</b>   | -3.686          | 4.961          |
|                                                                                   | <b>6.498</b>   | 733             | 5.765          |
| Herwaardering geassocieerde deelnemingen                                          | <b>0</b>       | 9.364           | -9.364         |
| Overige herwaarderingen                                                           | <b>-33.852</b> | -1.153          | -32.699        |
| Belastingeffect                                                                   | <b>0</b>       | 0               | 0              |
|                                                                                   | <b>-33.852</b> | 8.211           | -42.063        |
| Herwaardering voor verkoop beschikbare financiële instrumenten                    | <b>4.516</b>   | -3.645          | 8.161          |
| Belastingeffect                                                                   | <b>-987</b>    | -2.389          | 1.402          |
|                                                                                   | <b>3.529</b>   | -6.034          | 9.563          |
| <b>Overige resultaten, inclusief belastingeffect</b>                              | <b>-23.825</b> | <b>2.910</b>    | <b>-26.735</b> |
| <b>Totaal resultaten, inclusief belastingeffect</b>                               | <b>-97.625</b> | <b>-352.970</b> | <b>255.345</b> |
| <b>Beschikbaar voor belang derden</b>                                             | <b>815</b>     | <b>-5.758</b>   | <b>6.573</b>   |
| <b>Beschikbaar voor aandeelhouders van Friesland Bank NV en houders perpetual</b> | <b>-98.440</b> | <b>-347.212</b> | <b>248.772</b> |
|                                                                                   | <b>-97.625</b> | <b>-352.970</b> | <b>255.345</b> |

#### 4. Verkort geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen 2012

(x € 1.000)

|                                   | Totaal<br>kapitaal en<br>reserves | Perpetual<br>capital<br>securities | Belang<br>van<br>derden | Totaal<br>eigen<br>vermogen |
|-----------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| <b>Stand per 31 december 2010</b> | <b>670.641</b>                    | <b>125.000</b>                     | <b>45.992</b>           | <b>841.633</b>              |
| Nettoresultaat                    | -350.122                          | 0                                  | -5.758                  | -355.880                    |
| Overige resultaten                | 2.910                             | 0                                  | 0                       | 2.910                       |
| Dividenduitkering                 | -4.027                            | 0                                  | 0                       | -4.027                      |
| Overige mutaties                  | 1.278                             | 0                                  | 0                       | 1.278                       |
| Mutatie belang derden             | 0                                 | 0                                  | 10.653                  | 10.653                      |
| <b>Stand per 31 december 2011</b> | <b>320.680</b>                    | <b>125.000</b>                     | <b>50.887</b>           | <b>496.567</b>              |
| Nettoresultaat                    | -74.615                           | 0                                  | 815                     | -73.800                     |
| Overige resultaten                | -23.825                           | 0                                  | 0                       | -23.825                     |
| Agio'storting                     | 260.000                           | 0                                  | 0                       | 260.000                     |
| Dividenduitkering                 | -129.116                          | 0                                  | 0                       | -129.116                    |
| Overige mutaties                  | 34                                | -340                               | 0                       | -306                        |
| Mutatie belang derden             | 0                                 | 0                                  | -51.702                 | -51.702                     |
| <b>Stand per 31 december 2012</b> | <b>353.158</b>                    | <b>124.660</b>                     | <b>0</b>                | <b>477.818</b>              |

## 5. Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht 2012

(x € 1.000)

|                                                        | 2012              | 2011           |
|--------------------------------------------------------|-------------------|----------------|
| Liquide middelen begin boekjaar                        | <b>354.425</b>    | 306.776        |
| - Kasstroom operationele activiteiten                  | <b>282.050</b>    | 402.516        |
| - Kasstroom investeringsactiviteiten                   | <b>648.959</b>    | 81.432         |
| - Kasstroom financieringsactiviteiten                  | <b>-1.209.406</b> | -436.299       |
| Liquide middelen ultimo boekjaar                       | <b>76.028</b>     | <b>354.425</b> |
| De samenstelling van de liquide middelen is als volgt: |                   |                |
| - Kasmiddelen                                          | <b>108.637</b>    | 54.230         |
| - Bankiers debet onmiddellijk opeisbaar                | <b>47.590</b>     | 283.853        |
| - Bankiers debet aangehouden bij SPV's                 | <b>62.898</b>     | 47.214         |
| - Bankiers credit onmiddellijk opeisbaar               | <b>-143.097</b>   | -30.872        |
|                                                        | <b>76.028</b>     | <b>354.425</b> |

## 6. Geselecteerde toelichtingen jaarcijfers 2012

### Grondslagen

Gezien het feit dat de activiteiten binnen de huidige vennootschap op afzienbare termijn drastisch beperkt worden en het feit dat de vennootschap als zodanig geen nieuwe activiteiten zal ontplooiën, is het uitgangspunt bij het opstellen van de jaarcijfers dat er voor de vennootschap niet langer sprake is van een continuïteitsveronderstelling. Omdat het overgrote deel van de activiteiten door de Rabobank zal worden voortgezet, de desbetreffende activa en passiva worden overgedragen aan de Rabobank tegen de boekwaarde en de Rabobank zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld heeft voor de uit rechtshandelingen van Friesland Bank NV voortvloeiende schulden door middel van een 403-verklaring, is geconcludeerd dat de (reguliere) IFRS grondslagen, zoals deze van toepassing zijn indien er wel sprake is van een continuïteitsveronderstelling kunnen worden toegepast. Bij de waardering van activa en passiva die niet worden voortgezet binnen de Rabobank Groep en waarvan door Friesland Bank zelfstandig afstand zal worden gedaan is rekening gehouden met die situatie.

### IFRS-standaarden

Ingaande 2012 heeft Friesland Bank de gewijzigde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties toegepast. Dit betreffen met name IAS 12 (belastingen), IFRS 1 (eerste toepassing IFRS) en IFRS 7 (financiële instrumenten: toelichting). Deze standaarden hebben geen invloed gehad op de financiële positie en resultaten. Friesland Bank heeft geen nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden vervroegd toegepast. De voor Friesland Bank belangrijkste nieuwe en gewijzigde standaarden zijn IFRS 9 (financiële instrumenten) en IAS 19R (pensioenen).

### Schattingen

Bij het samenstellen van de jaarcijfers heeft de leiding van de vennootschap zich oordelen gevormd en schattingen en veronderstellingen gemaakt die invloed hebben op de posten van de balans, de winst- en verliesrekening en de toelichting. Ondanks het feit dat deze schattingen gebaseerd zijn op de meest actuele kennis van lopende zaken en acties, kan de werkelijkheid uiteindelijk afwijken van de gemaakte schattingen.

De belangrijkste schattingen en taxaties ultimo 2012 hebben betrekking op reële waarde bepalingen en bijzondere waardeverminderingen van materiële en immateriële vaste activa en kredieten, de uitgangspunten voor de bepaling van de pensioenverplichtingen en de reorganisatievoorziening en de niet uit de balans blijken verplichtingen (waaronder uitkomsten van lopende juridische procedures).



### Bankiers (debet)

De specificatie van de bankiers is:

- Direct opeisbare tegoeden
- Direct opeisbare tegoeden aangehouden bij SPV's
- Niet-direct opeisbare tegoeden aangehouden bij SPV's
- Niet-direct opeisbare tegoeden

**31-12-'12**      **31-12-'11**

|                |         |
|----------------|---------|
| <b>47.590</b>  | 283.853 |
| <b>62.898</b>  | 47.214  |
| <b>186.258</b> | 185.504 |
| <b>0</b>       | 16.582  |

|                |         |
|----------------|---------|
| <b>296.746</b> | 533.153 |
|----------------|---------|

### Specificatie kredieten

De specificatie van de kredieten is:

- Kredieten aan grote ondernemingen
- Kredieten aan kleine en middelgrote ondernemingen
- Woninghypotheken aan particulieren
- Overige particuliere kredieten
- Voorziening voor oninbaarheid

**31-12-'12**      **31-12-'11**

|                  |           |
|------------------|-----------|
| <b>1.983.643</b> | 2.155.059 |
| <b>1.988.291</b> | 1.943.582 |
| <b>4.398.618</b> | 4.373.037 |
| <b>442.926</b>   | 448.222   |
| <b>-433.405</b>  | -232.802  |

|                  |           |
|------------------|-----------|
| <b>8.380.073</b> | 8.687.098 |
|------------------|-----------|

**2012**      **2011**

Het verloop van de kredietvoorziening is:

Stand per 1 januari

- Toevoegingen
- Verminderingen
- Afboekingen
- Ontvangsten

|                |         |
|----------------|---------|
| <b>232.802</b> | 134.579 |
| <b>283.690</b> | 144.861 |
| <b>-10.530</b> | -15.190 |
| <b>-73.255</b> | -31.803 |
| <b>698</b>     | 355     |

Stand per 31 december

|                |         |
|----------------|---------|
| <b>433.405</b> | 232.802 |
|----------------|---------|

### Overige financiële activa

De specificatie van de overige financiële activa is:

*Voor verkoop beschikbaar*

- aandelen
- participaties
- obligaties

*Derivaten*

- held for trading
- held for hedging

*Leningen*

- RMBS-portefeuille

**31-12-'12**      **31-12-'11**

|         |         |
|---------|---------|
| 10.747  | 47.172  |
| 0       | 5.718   |
| 267.320 | 375.831 |

|        |        |
|--------|--------|
| 40.969 | 39.975 |
| 0      | 13.194 |

|   |         |
|---|---------|
| 0 | 208.390 |
|---|---------|

|         |         |
|---------|---------|
| 319.036 | 690.280 |
|---------|---------|

Opsplitsing op reële waarde opgenomen overige financiële activa (exclusief leningen) naar waarderingstechniek:

|                                                           | 31-12-'12      | 31-12-'11 |
|-----------------------------------------------------------|----------------|-----------|
| Level I, genoteerde prijzen in actieve markten            | 269.840        | 322.053   |
| Level II, model op basis van marktgegevens                | 49.196         | 93.143    |
| Level III, model niet (geheel) op basis van marktgegevens | 0              | 66.694    |
|                                                           | <b>319.036</b> | 481.890   |

De mutatie van de level III posities betreft reguliere mutaties. Er hebben zich geen verschuivingen tussen de levels voorgedaan (2011: idem).

### Immateriële activa

De post immateriële activa is gedaald met € 216 miljoen naar € 5 miljoen. De belangrijkste reden van deze daling is de verkoop van Friesland Bank Investments en Optimix. Daarnaast hebben enkele afwaarderingen plaatsgevonden van geactiveerde software (€ 6 miljoen).

### Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn met € 105 miljoen gedaald naar € 32 miljoen. Deze afname is vooral het gevolg van de verkoop van Friesland Bank Investments. Tevens zijn er afwaarderingen van € 33 miljoen doorgevoerd op eigen materiële vaste activa, waaronder de kantoren van Friesland Bank.

### Activa aangehouden voor verkoop

Per ultimo 2011 was Van Lanschot verantwoord als aangehouden voor verkoop. Begin april is een belangrijk deel van het belang als dividend via de holding uitgekeerd aan de oude aandeelhouder. Door deze transactie is de herwaarderingsreserve vrij gevallen in het resultaat (€ 34 miljoen). Daarna is gedurende 2012 ook het restant van het belang vervreemd.

### Belastingvordering op de Rabobank

Per 1 april 2012 is Friesland Bank opgenomen in de fiscale eenheid Rabobank Nederland. Als gevolg hiervan kunnen de in het verleden (met name in 2011) afgeboekte vorderingen volledig worden verrekend. Dit leverde een belastingbate op van € 167 miljoen.

### Bankiers (credit)

|                                     | 31-12-'12      | 31-12-'11 |
|-------------------------------------|----------------|-----------|
| De specificatie van de bankiers is: |                |           |
| - Direct opeisbare tegoeden         | 143.097        | 30.872    |
| - Niet-direct opeisbare tegoeden    | 853.916        | 741.734   |
|                                     | <b>997.013</b> | 772.606   |

## Toevertrouwde middelen

|                                                   | 31-12-'12        | 31-12-'11 |
|---------------------------------------------------|------------------|-----------|
| De specificatie van de toevertrouwde middelen is: |                  |           |
| - Spaargelden                                     | <b>3.727.587</b> | 3.624.868 |
| - Rekening courant                                | <b>949.017</b>   | 775.415   |
| - Deposito's                                      | <b>602.330</b>   | 704.298   |
| - Spaar en Betaal Mix                             | <b>446.626</b>   | 541.938   |
| - Overige toevertrouwde middelen                  | <b>355.235</b>   | 420.686   |
|                                                   | <b>6.080.795</b> | 6.067.205 |

## Schuldbewijzen

|                                                   | 31-12-'12        | 31-12-'11 |
|---------------------------------------------------|------------------|-----------|
| De specificatie van de schuldbewijzen is:         |                  |           |
| - Notes in het kader van securitisatietransacties | <b>396.030</b>   | 1.832.855 |
| - Medium term notes                               | <b>795.146</b>   | 794.793   |
| - Overige schuldbewijzen                          | <b>0</b>         | 99.707    |
|                                                   | <b>1.191.176</b> | 2.727.355 |

De daling van de schuldbewijzen is het gevolg van reguliere uitloop in combinatie met inkoop van stukken in het kader van de uitgeschreven tender op de notes die zijn uitgegeven in het kader van securitisatietransacties. De daling van de overige schuldbewijzen is het gevolg van de verkoop van Friesland Bank Investments.

## Specificatie operationele inkomsten

|                                                          | 2012           | 2011    |
|----------------------------------------------------------|----------------|---------|
| De specificatie van de operationele inkomsten is:        |                |         |
| Exclusief consolidatie participaties:                    |                |         |
| - Rente                                                  | <b>126.052</b> | 134.746 |
| - Opbrengsten uit effecten en geassocieerde deelnemingen | <b>54.583</b>  | 73.295  |
| - Provisie                                               | <b>25.493</b>  | 40.561  |
| - Resultaat uit financiële transacties                   | <b>-47.530</b> | 3.024   |
| - Overige baten                                          | <b>1.333</b>   | 2.250   |
| Consolidatie participaties:                              |                |         |
| - Rente                                                  | <b>-7.718</b>  | -9.888  |
| - Opbrengsten uit effecten en geassocieerde deelnemingen | <b>-1.924</b>  | 5.230   |
| - Resultaat uit financiële transacties                   | <b>0</b>       | -1.735  |
| - Overige baten                                          | <b>753</b>     | 1.279   |
| - Omzet participaties                                    | <b>418.840</b> | 453.325 |
|                                                          | <b>569.882</b> | 702.087 |

De lagere rente is vooral het gevolg van lagere rentegerelateerde provisies door de sterk lagere commerciële productie in 2012. In de opbrengsten uit effecten en geassocieerde deelnemingen is in 2012 een incidentele post opgenomen met betrekking tot Van Lanschot (vrijval herwaarderingsreserve € 34 miljoen). Naast reguliere resultaten zijn hieronder de verkoopresultaten inzake Friesland Bank Investments (FBI), Optimix en Friesland Bank Assurantiën (FBA) verantwoord. De provisieopbrengsten zijn ruim lager dan over dezelfde periode van 2011. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verkoop van Friesland Bank Assurantiën (FBA) ultimo 2011. Het resultaat financiële transacties is in 2012 negatief beïnvloed door de inkoop van schuldbewijzen (€ 32 miljoen) en verkoop van rentedragende waardepapieren (€ 14 miljoen).

De daling van de omzet participaties is het gevolg van de combinatie van de verkoop van Friesland Bank Investments (FBI) (als gevolg waarvan in 2012 resultaten van negen maanden zijn meegeconsolideerd), (de)consolidaties in zowel 2011 als 2012 en autonome omzetontwikkelingen.

### Andere beheerskosten

|                                                 | 2012           | 2011    |
|-------------------------------------------------|----------------|---------|
| De specificatie van de andere beheerskosten is: |                |         |
| Exclusief consolidatie participaties:           |                |         |
| - Personeelskosten                              | 100.478        | 83.274  |
| - Andere beheerskosten                          | 66.107         | 65.048  |
| - Afschrijvingen                                | 15.020         | 17.682  |
| Consolidatie participaties:                     |                |         |
| - Personeelskosten                              | 65.329         | 72.576  |
| - Andere beheerskosten en kostprijs omzet       | 325.173        | 349.145 |
| - Afschrijvingen                                | 17.960         | 19.829  |
|                                                 | <b>590.067</b> | 607.554 |

Als gevolg van de afname van het gemiddeld aantal fte's van 941 naar 810, mede door de deconsolidatie van Friesland Bank Assurantiën (FBA), zijn de reguliere salariskosten gedaald. De stijging van de personeelskosten wordt met name beïnvloed door kosten inzake het sociaal plan (€ 30 miljoen).

De andere beheerskosten zijn per saldo vergelijkbaar met het niveau van een jaar eerder. Onderliggend zijn vooral de marketingkosten afgenomen en zijn daarnaast in 2012 enkele incidentele posten begrepen.

### Transacties met verbonden partijen

In de verslagperiode hebben transacties plaatsgevonden met de houders van de aandelen van Friesland Bank Holding NV, te weten Stichting Fryslân Boppe en de Rabobank. De oude aandeelhouder heeft als onderdeel van de overname door Rabobank Nederland een dividend ontvangen van € 126 miljoen, bestaande uit ruim 4,5 miljoen aandelen Van Lanschot, een cashbetaling van € 25 miljoen en het Fries Erfgoed, waaronder het Landgoed Oranjewoud en een kunstcollectie.

Met de Rabobank zijn in het boekjaar een aantal transacties geweest. Dit betreft onder andere de overdracht van het resterende belang in Van Lanschot en Triodos, de verkoop van Friesland Bank Investments, het aangaan van een officiële stand-by faciliteit en de overdracht van de vordering inzake het depositogarantiestelsel en de RMBS-portefeuille. Friesland Bank is opgenomen in de fiscale eenheid Rabobank Nederland, waardoor belastingvorderingen een vordering op de Rabobank betreffen. Friesland Bank Assurantiën (FBA) is verkocht aan Achmea.

## Gesegmenteerde informatie

Friesland Bank onderscheidt de volgende bedrijfsonderdelen: bankbedrijf, participatiebedrijf en bancaire deelnemingen. Het bankbedrijf betreft de bancaire activiteiten, inclusief Optimix. Het participatiebedrijf betreft de activiteiten van Friesland Bank Investments. De bancaire deelnemingen betreffen de bancaire belangen van Friesland Bank, waaronder Van Lanschot, BinckBank en Triodos. Deze structuur heeft de eerste drie kwartalen van 2012 bestaan. Per 30 september waren de meeste activiteiten van het participatiebedrijf en de bancaire deelnemingen verkocht of overgedragen.

Vanwege het feit dat er sprake is van centrale financiering door het bankbedrijf worden er financieringslasten in rekening gebracht bij het participatiebedrijf en de bancaire deelnemingen. Deze financieringslasten betreffen zowel de financiering met eigen als met vreemd vermogen. Als tarief wordt de marktrente gehanteerd, vermeerderd met de voor de betreffende financieringsvormen geldende opslagen, gemiddeld over drie jaren.

## Gesegmenteerde resultaatoverzichten

(exclusief consolidatie van participaties)

| 2012                                                                                 | Bank-<br>bedrijf | Partici-<br>patie-<br>bedrijf | Bancaire<br>deelne-<br>mingen | Totaal          |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----------------|
| Rente                                                                                | 142.436          | -6.207                        | -10.177                       | <b>126.052</b>  |
| Opbrengsten uit effecten en deelnemingen                                             | -22.234          | 39.841                        | 36.976                        | <b>54.583</b>   |
| Provisie                                                                             | 25.493           | 0                             | 0                             | <b>25.493</b>   |
| Resultaat uit financiële transacties                                                 | -47.530          | 0                             | 0                             | <b>-47.530</b>  |
| Overige baten                                                                        | 1.327            | 6                             | 0                             | <b>1.333</b>    |
| Operationele inkomsten                                                               | 99.492           | 33.640                        | 26.799                        | <b>159.931</b>  |
| Operationele bedrijfslasten                                                          | 175.081          | 6.524                         | 0                             | <b>181.605</b>  |
| Bedrijfsresultaat                                                                    | -75.589          | 27.116                        | 26.799                        | <b>-21.674</b>  |
| Waardeverminderingen                                                                 | 316.087          | 5.819                         | 0                             | <b>321.906</b>  |
| Operationeel resultaat                                                               | -391.676         | 21.297                        | 26.799                        | <b>-343.580</b> |
| Belastingen                                                                          | -262.472         | -4.653                        | -2.544                        | <b>-269.669</b> |
| Nettowinst                                                                           | -129.204         | 25.950                        | 29.343                        | <b>-73.911</b>  |
| Belang derden                                                                        | 704              | 0                             | 0                             | <b>704</b>      |
| Nettowinst beschikbaar voor aandeelhouders<br>Friesland Bank NV en houders perpetual | -129.908         | 25.950                        | 29.343                        | <b>-74.615</b>  |
| Toegerekende financieringslasten, bruto                                              | 22.461           | -12.284                       | -10.177                       | <b>0</b>        |
| Toegerekende financieringslasten, netto                                              | 16.846           | -9.213                        | -7.633                        | <b>0</b>        |

| <b>2011</b>                                                                          | <b>Bank-<br/>bedrijf</b> | <b>Partici-<br/>patie-<br/>bedrijf</b> | <b>Bancaire<br/>deelne-<br/>mingen</b> | <b>Totaal</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|---------------|
| Rente                                                                                | 173.414                  | -8.808                                 | -29.860                                | 134.746       |
| Opbrengsten uit effecten en deelnemingen                                             | 19.417                   | 41.241                                 | 12.637                                 | 73.295        |
| Provisie                                                                             | 40.561                   | 0                                      | 0                                      | 40.561        |
| Resultaat uit financiële transacties                                                 | 3.024                    | 0                                      | 0                                      | 3.024         |
| Overige baten                                                                        | 2.109                    | 141                                    | 0                                      | 2.250         |
| Operationele inkomsten                                                               | 238.525                  | 32.574                                 | -17.223                                | 253.876       |
| Operationele bedrijfslasten                                                          | 157.786                  | 8.218                                  | 0                                      | 166.004       |
| Bedrijfsresultaat                                                                    | 80.739                   | 24.356                                 | -17.223                                | 87.872        |
| Waardeverminderingen                                                                 | 146.584                  | 19.078                                 | 138.047                                | 303.709       |
| Operationeel resultaat                                                               | -65.845                  | 5.278                                  | -155.270                               | -215.837      |
| Belastingen                                                                          | 145.066                  | -4.333                                 | -7.465                                 | 133.268       |
| Nettowinst                                                                           | -210.911                 | 9.611                                  | -147.805                               | -349.105      |
| Belang derden                                                                        | 1.017                    | 0                                      | 0                                      | 1.017         |
| Nettowinst beschikbaar voor aandeelhouders<br>Friesland Bank NV en houders perpetual | -211.928                 | 9.611                                  | -147.805                               | -350.122      |
| Toegerekende financieringslasten, bruto                                              | 46.487                   | -16.627                                | -29.860                                | 0             |
| Toegerekende financieringslasten, netto                                              | 34.865                   | -12.470                                | -22.395                                | 0             |